

**KODÁLY PRENSİPLERİNE GÖRE İŞLENEN ARMONİ DERSİNİN ÖĞRENCİLERİN
ARMONİK DERECE DUYUMUNA ETKİSİ¹**

*THE EFFECT OF THE HARMONY COURSE PROGRAM IMPLEMENTED IN
ACCORDANCE WITH KODÁLY PRINCIPLES ON HARMONIC DEGREE HEARING*

Mustafa AVŞAR

Doktora Öğrencisi (Phd) Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul/Türkiye

Prof. Dr. Sibel ÇOBAN

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul/Türkiye

ÖZ

Bu araştırma, Kodály Prensipleri'ne göre işlenen Armoni dersinin armonik derece duyum üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desenin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu Armoni dersi alan toplam 40 ikinci sınıf lisans öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın nicel verileri "Armonik Derece Duyum Testi" ile, nitel verileri ise "Görüşme Formu" ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde Wilcoxon testi, Mann Whitney-U testi ve frekans yüzde dağılımı yapılmıştır. Araştırma sonucunda, Kodály Prensipleri'ne göre Armoni dersinin işlendiği Deney Grubu öğrencilerinin Armonik Derece Duyum Testi puanları ile Geleneksel Yöntem'e göre Armoni dersinin işlendiği Kontrol Grubu öğrencilerinin Armonik Derece Duyum Testi puanları arasında, Deney Grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur. Deney ve Kontrol Grubu öğrencilerinin uygulamalar hakkındaki görüşlerinin incelenmesi sonucunda ise, "Dersin Katkısı ve Kazanımları" temasına bağlı, gruplara göre en çok Deney Grubu öğrencilerinin olumlu görüş bildirdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Armoni, Kodály Prensipleri, Kodály Yaklaşımı, Armonik Derece Duyumu, Müziksel İşitme

ABSTRACT

This research was conducted in order to reveal the influence of Harmony classes implemented according to Kodály Principles over harmonic degree hearing. The research group consisted of 40 secondary undergraduate students who take Harmony classes, and pretest-posttest control group model of the experimental method was used for the purposes of the study. The quantitative data of the research was formed with "Harmonic Degree Hearing Test" and the qualitative data was collected with an "Interview Form". Wilcoxon test, Mann Whitney-U test, and frequency percentage distribution were used for data analysis. As a result of the research, it was found that the Experimental Group which received training according to Kodály Principles had a significant advantage on Harmonic Degree Hearing Test scores over the Control Group's score of Harmonic Degree Hearing Tests which received training with the Traditional Method. In the light of the observations about "Contributions and Outcomes of the Classes" from Experimental and Control Group students; it was found that Experimental Group reported more positive opinions.

Key Words: Harmony, Kodály Principles, Kodály Method, Harmonic Degree Hearing, Musical Hearing

¹ Bu makale Prof. Dr. Sibel Çoban danışmanlığında yürütülen aynı isimli doktora tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Eğitim fakültesi müzik öğretmenliği ana bilim dalı lisans programının müzik teorisi eğitimi içerisinde yer alan Armoni dersi, programdaki diğer Çalgı, Eşlik, Elektronik Org Eğitimi, Müzik Biçimleri, Orkestra ve Koro ile olan ilişkisi açısından çok önemlidir. Armoni dersi, ilişkili olduğu bu derslerle birlikte, içerisindeki farklı tür ve yapıdaki akorların oluşturduğu armonik dereceleri kurma, seslendirme, çalma, analiz etme ve işitme gibi uygulamalarla pekiştirir. Bu pekiştirme sürecinde öğrenci, öğrendiği bu akorların ne işe yaradığını, nerelerde ve nasıl kullanıldığını öğrenir. Diğer yandan gerek çalgısında, gerek orkestrada, gerekse de korodaki müziği dikey (armonik) olarak dinleyerek, fonksiyona göre oluşan dinamizmi hissederek, müziğin nereye varacağı hakkında tahminde bulunur. Bu dersle ilgili gerekli olan kuramsal bilgileri öğrenme, analiz yapabilme, partiyonları takip edebilme ve bu partiyonların oluşturdukları dikey yapıyı çözümleyip algılayabilme bağlamında hem akademik eğitimin hem de mesleki yaşamın verimliliğinin artırılması bakımından Armoni derslerinin işlenişi çok önemlidir. Bu derslerde yaşanabilecek bir başarısızlık öğrencinin diğer müzik derslerinde de kendisini gösterir. Nitekim 2013 yılında yapılan Uyan'ın "Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi ile Bireysel Çalgı Eğitimi Başarıları Arasındaki İlişkiler" başlıklı çalışmasında, Müziksel İşitme Okuma Yazma ve Armoni dersleri akademik başarı puanları ile Bireysel Çalgı Eğitimi dersi akademik başarı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Armoniye ilişkin çalışmalar genellikle işitselliğin, kullanımını anlamak için çalma ve söylemenin dışında yazılı notaları ve şifreli basların matematiksel hesaplanması gibi geleneksel yöntemleri içermektedir. Müzisyen birisi yazılı bir dili, aynı kendi ana dilinde olduğu gibi kolaylıkla okunmalı ve işitmelidir (Wedge, 1922, s. 5). Akor yürüyüşü ve şifreli baslarla ilgili konular sadece kuramsal bilgi ile sınırlı kalmadan, öğrenciye bunlarla ilgili referans sağlayabilecek kulak eğitimi ve çalgı performansına ağırlıklı olarak yer verilebilir. Müzik yeteneği ve becerisi, partiyon okuma ile birlikte geliştirilebilir. Bu, duyum kabiliyetini geliştirmenin yanında, kalıcılığın sağlanması ve pratik işleyiş açısından konularla işitsel olarak karşılaşıldığında da tanımlanabilmesini sağlar. Öğrencinin müzikteki kazanımını gerçekleştirebilecek, kendisinden çıkan ve kendisine tekrar dönen, bu süreçte de bir şeylerin sinyalini veren-uyaran-öğreten doğal enstrümanı olan ses her alanda kullanılabilir. Çünkü bu enstrüman bireysel olarak monofonik olsa da özellikle akor yürüyüşü ve şifreli bas akorlarının kurulumunda büyük katkı sağlayacaktır. Öğrenci, katkıyı sağlayan bu sesi istediği anda seslendirebilmesinden dolayı bu gücü her zaman hissedecek ve bu güç, dinlediği her müzikte devreye girecek, armonik dereceleri oluşturacaktır. Bu etkinliklerle ilgili sunulan müzik materyallerinin teması, çabuk etkilenilebilen, akılda kalıcı ve iyi müzik mirasından bir örnek olmalıdır. Bu, öğrencinin müzik beğenisini geliştirir, dünya müzik literatüründeki başarıları tanımasını sağlar.

Bütün bu düşüncelerden hareketle, Armoni dersinin işlenişinde Kodály'in müzik eğitimine ait bilinen aşağıdaki altı prensibinden ilk üç tanesi bu araştırmanın temelini teşkil etmiştir.

1. *Müzik eğitimi, herkesin doğal enstrümanı olan şarkı söylemeye dayanmalı* (Bagley, 2005-2006, s. 106-107). *Şarkı söyleme her türlü müziğin temelini oluşturabilir ve bunu sağlamalıdır* (Casarow, 2015, s.2).
2. *Eğitimde sadece yüksek sanat değeri olan müzikler kullanılmalıdır* (Casarow, 2015, s.2).
3. *Sadece iyi müzisyenler müziği öğretmelidirler* (Casarow, 2015, s.2).
4. *Herkes müzik okur yazarlığını yapma hakkına sahiptir ve bu zevk almak demektir* (Casarow, 2015, s.2). *Dilde okuryazarlığı öğrenen her insan, müzikte okuryazarlığı da öğrenebilir* (Bagley, 2005-2006, s. 106-107).
5. *Müzik eğitimi mümkün olan en erken yaşta başlamalıdır* (Casarow, 2015, s.2).
6. *Bir çocuğun kendi müzikal kültürü, kendi müzikal "anadilini" sağlar. Halk müziği, "müzikal anadil" olarak anılmaktadır. Halk şarkıları, müzik eğitimi için ideal materyalleri sağlar* (Casarow, 2015, s.2). *Müzik eğitiminde o ülkenin kendi ana dilinde folk şarkılar kullanılmalı* (Szönyi, 2013, s. 12).

İlke edinilen bu prensipler doğrultusunda, "Kodály Prensipleri'ne göre işlenen Armoni dersinin armonik derece duyum üzerinde etkisi var mıdır?" sorusu araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranacaktır.

Alt Problemler;

1. Deney ve Kontrol Grubu öğrencilerinin Öntest Armonik Derece Duyum Testi puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Deney ve Kontrol Grubu öğrencilerinin Sontest Armonik Derece Duyum Testi puanları arasında bir farklılık var mıdır?
3. Deney Grubu öğrencilerinin Öntest-Sontest Armonik Derece Duyum Testi puanları arasında, bir farklılık var mıdır?
4. Kontrol Grubu öğrencilerinin Ön-Sontest Armonik Derece Duyum Testi puanları arasında bir farklılık var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmada “öntest-sontest kontrol gruplu seçkisiz deneysel desen” kullanılmıştır. Bu yöntem, yansız olarak seçilmiş iki ya da daha fazla gruba öntest ve bağımsız değişkenin farklı düzeyleri uygulandıktan sonra bir sontest uygulama işidir (Christensen, Johnson ve Turner, 2015, s. 269). Bunun için iki grup oluşturulup, random yoluyla deney ve kontrol grubu olarak atanmıştır. Deney Grubu’na 28 haftalık güz-bahar dönemi boyunca araştırmacı tarafından Armoni dersi için geliştirilen program uygulanmış, Kontrol Grubu ise Geleneksel Yöntem’le sürdürülmüştür. Her iki grupta da Armoni dersi aynı öğretim elemanı tarafından işlenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 öğretim yılı güz-bahar yarıyılında M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı’nın 2. sınıfında Armoni dersi alan 20’si Deney ve 20’si Kontrol Grubu’nda yer alan toplam 40 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin 25’i kız, 15’i erkektir. 2-A sınıfı deney, 2-B sınıfı kontrol grubu olarak random yoluyla atanmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada nicel ve nitel veri toplama araçları kullanılmıştır. Nicel veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Armonik Derece Duyum Testi, nitel veri toplama aracı olarak da Görüşme Formu hazırlanmıştır.

2.3.1. Armonik Derece Duyum Testi

Algılama davranışı ile ilgili öğrencilerin armonik derece duyum başarılarının ölçülebilmesi için araştırmacı tarafından klasik cevaplamalı 10 soruluk Armonik Derece Duyum Testi hazırlanmıştır. Test, beşli akor armonik derecelerini içermektedir. Dinlenen bir müzik parçasının belirtilen yerindeki armonik derecenin algılanıp yazılması istenir.

Testin kapsam geçerliği ile ilgili armoni alanında beş uzmanın görüşleri alınmış, bu görüşler doğrultusunda testin tamamı uygun görülüp kapsam geçerliği sağlanmıştır. Test-tekrar test güvenirliliği ile ilgili ön denemesi Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı’nda Armoni dersini almış 36 kişilik lisans üçüncü sınıf pilot gruba uygulanmış, aynı test dört hafta sonrasında yine aynı gruba tekrar uygulanarak test-tekrar test puanları arasındaki ilişki aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Armonik Derece Duyum Testinin Test-Tekrar Test Toplam Puanları Arasında Yapılan Pearson Momentler Katsayısı Korelasyonu Testi Sonuçları

Değişkenler	N	R	P
Test	36	.932	.000
Tekrar Test			

Tablo 1’de görüldüğü üzere pilot grubu oluşturan öğrencilerin Armonik Derece Duyum Testine ilişkin test başarı puanları ile tekrar test toplam puanları arasında yapılan korelasyon, $r=.932$ ile $p<.001$ anlamlılık düzeyinde güçlü bir sonuç vermiştir. Bu sonuç testin uygulanabilir bir test olduğunu göstermektedir.

Madde analizi ile ilgili ön denemesinin Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı’nda Armoni dersini almış 21 kişilik lisans üçüncü sınıf pilot gruba uygulanması sonucunda Kuder Richardson-20 (KR-20) güvenilirlik katsayısı .82 olarak hesaplanmış, madde güçlük ortalaması .44 bulunmuştur. Madde güçlük derecesi .30’un altında kalan bir soru, diğerlerine göre işitsek açıdan farklı ve önemli olmasından dolayı testten çıkarılmamış, böylece duyum testi 10 soruluk test olarak son halini almıştır.

2.3.2. Görüşme Formu

Araştırmaya katılan öğrencilerin Armoni dersindeki uygulamalara yönelik görüşlerini almak amacıyla çalışma grubunu oluşturan öğrencilere, dersin akademik ve mesleki hayatta katkısı ve kazanımları temalı bir tane açık uçlu soru sorulmuştur. Görüşmeler, uygulama bittikten sonra her öğrenciyle bireysel olarak yapılmış ve görüşmelerde ses kaydı alınmıştır.

2.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmadaki nicel verilere ilişkin, Deney ve Kontrol Grubu arasındaki Öntest ve Sontest puanlarının farkını belirlemek için Mann Whitney U testi, aynı grubun Öntest-Sontest puanları arasındaki farklılığın belirlenmesi için Wilcoxon testi kullanılmıştır. Yapılan betimsel analiz ile ilgili görüşme formundan elde edilen sonuçlar araştırmacı tarafından incelendikten sonra, tema ve kodlar altında toplanıp frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Nicel Boyuta İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde uygulama öncesi ve uygulama sonrası yapılan istatistiksel işlemler tablolaştırılarak verilmiştir.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Armonik Derece Duyum Testi Öntest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum sıra$	U	z	P
Öntest	Deney	20	23.38	467.50	142.50	-1.684	.121
	Kontrol	20	17.63	352.50			
	Toplam	40					

Tablo 2’de görüldüğü üzere Deney ve Kontrol Gruplarında bulunan öğrencilerin Armonik Derece Duyum Testi Öntest puanları arasında yapılan Whitney-U Testi sonucunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($z = -1.684$; $p > .05$). Elde edilen bu sonuç, uygulamaya başlamadan önce grupların eşit koşullarda ve bilgi seviyesinde olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Armonik Derece Duyum Testi Sontest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum sıra$	U	z	P
Sontest	Deney	20	30.20	604.00	6.00	-5.312	.000
	Kontrol	20	10.80	216.00			
	Toplam	40					

Tablo 3’te görüldüğü üzere Deney ve Kontrol Gruplarında bulunan öğrencilerin Armonik Derece Duyum Testi Sontest puanları arasında yapılan Whitney-U Testi sonucunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z = -5.312$; $p < .001$). Elde edilen bu sonuç, Kodály Prensiplerine göre geliştirilen Armoni dersi programının Deney Grubunun Duyum Testi puanlarını arttırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Deney Grubu Armonik Derece Duyum Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Wilcoxon Analizi Sonuçları

Puan	Deney Grubu	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum sıra$	z	P
Öntest- Sontest	Azalanlar	0	.00	.00	-3.934	.000
	Artanlar	20	10.50	210.00		
	Eşit	0				
	Toplam	20				

Tablo 4’te görüldüğü gibi Deney Grubunun Armonik Derece Duyum Testi Öntest-Sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Wilcoxon Analizi sonucunda ortalamalar arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($z = -3.934$; $p < .001$). Elde edilen bu sonuç, Kodály Prensiplerine göre geliştirilen Armoni dersi programının Deney Grubunun Duyum Testi puanlarını arttırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Kontrol Grubu Armonik Derece Duyum Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Wilcoxon Analizi Sonuçları

Puan	Kontrol Grubu	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum sıra$	z	P
Öntest- Sontest	Azalanlar	3	5.00	15.00	-3.275	.001
	Artanlar	15	10.94	175.00		
	Eşit	1				
	Toplam	20				

Tablo 5'te görüldüğü gibi Kontrol Grubunun Armonik Derece Duyum Testi Öntest-Sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Wilcoxon Analizi sonucunda ortalamalar arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($z=-3.275;p<.001$). Elde edilen bu sonuç, Armoni dersinde uygulanan Geleneksel Öğretimin Kontrol Grubunun Duyum Testi puanlarını arttırmada etkili olduğunu göstermektedir.

3.2. Nitel Boyuta İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, nitel veri toplama yoluyla elde edilen veriler analiz edilmiştir. Deney Grubu öğrencileriyle Kodály Prensiplerine göre ve Kontrol Grubu öğrencileri ile Geleneksel Yönteme göre yürütülen dersler tamamlandıktan sonra görüşme yapılmıştır. Görüşmede iki gruptaki öğrencilere de “dersin akademik ve mesleki hayatta katkısı ve kazanımları” sorulmuştur. Yapılan görüşme sonucu elde edilen bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Uygulama Sonrası Deney ve Kontrol Grubu Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

DERSİN KATKISI VE KAZANIMLARI	Deney Grubu Öğrencileri Atıf f (%)	Kontrol Grubu Öğrencileri Atıf f (%)	TOPLAM Atıf f (%)
Şifreli Bas Çözme	19 (%97.5)	19 (%97.5)	38 (%95)
Müzikal Analiz	15 (%75)	11 (%55)	26 (%65)
Armonik Derece Duyumu	19 (%95)	5 (%25)	24 (%60)
Eşlik Yapma	19 (%95)	4 (%20)	23 (%57.5)
Akor Yürüyüşü ve Şifreli Bas Çalma	18 (%90)	5 (%10)	23 (%57.5)
TOPLAM	90	44	

Tablo 6'da Deney ve Kontrol Grubu öğrencileriyle, uygulama bitiminde yapılan görüşme formundan elde edilen cevapların analizi sonucunda dersin katkısı ve kazanımları temasına bağlı kodlar belirlenmiş; kodlara yapılan atıf sayılarının frekans ve yüzde dağılımı fazladan aza doğru sıralanarak verilmiştir. Uygulamanın akademik ve mesleki hayatta katkı ve kazanımları sorgulandığında, iki grupta da en çok “Şifreli Bas Çözme”, “Armonik Duyum” ve “Eşlik” kodlarına atıf yapıldığı; gruplara göre ise Deney Grubu öğrencilerinin daha fazla olumlu görüş bildirdiği görülmektedir. Deney (DÖ) ve kontrol (KÖ) öğrencilerinden bazıları uygulama sonrası Armoni dersine yönelik düşüncelerini, şu ifadelerle ortaya koymuşlardır;

DÖ2, “Şifreli basları çalarken, daha iyi tınlatabilmek için farklı çözümlerin ortaya çıkardığı pozisyonları fark ettim”.

KÖ11, “Aynı şifreli bası farklı çözümleyerek armonideki farklı renkleri duydum”.

DÖ16, “Çözümlediğim armonik analizlerle beraber, aynı konuyu içeren diğer dersler arası ilişki kurabilmeyi sağladım”.

KÖ8, “Piyano dersinde artık öğretmenimin sorduğu ilgili pasajın armonik analizine karşı cevap verebiliyorum”.

DÖ5, “Çaldığım ve dinlediğim müziklere karşı sürekli kafamdan dereceler geçiyor ve neyin nereye varacağı hakkında tahminde bulunabiliyorum. Seslendirdiğim müzikleri, algıladığım armonik derecelerle birlikte, daha geniş yorumlayabiliyorum”.

KÖ15, “Dinlediğim kadansları oluşturan dereceleri tahmin edebiliyorum”.

DÖ9, “Dersteki uygulamalarla birlikte öğrenmiş olduğum birçok armonik kurgu sayesinde, bu kurguları önüme geçen melodilere adapte edip, eşlik edebiliyorum”.

KÖ1, “Yaptığım armonik derece analizlerini incelediğimde, benzer yapıdaki figürleri, okuduğum solfej parçaları üzerinde düzenleyebiliyorum”.

DÖ13, “Çalmak, yürüyüş içerisinde farklı pozisyonlara girmemi ve aynı akorlar üzerinde farklı tınlar denememi sağlıyor. Aynı şifrelerden oluşan akor yürüyüşlerini farklı tonlara adapte ederek transpoze becerim daha da gelişti”.

KÖ5, “Şifreli bas çalarken, piyanoda çaldığım parçaların sadeleştirilmiş halini düşündüm. O karmaşık notalara bakarken, eserin dikey olarak sadeleştiğini gördüm”.

4. TARTIŞMA

Araştırmada, Deney Grubu’nda bulunan öğrencilerin Öntest-Sontest Duyum Testi puanları arasında Sontest lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Elde edilen bu sonuç, Kodály Prensipleri’nin Deney Grubu öğrencilerinin armonik derece duyumu üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Kodály Yöntemi ile ilgili müziksel işitme okuma yazma alanlarında araştırmalar yapılmış ve benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Özaltunoğlu’nun (2011) araştırmasında; Aktarımlı-Do metoduyla dikte eğitimi uygulanan Deney Grubu’nun Öntest-Sontest Dikte Yazımına Yönelik Başarı Ölçeği puanları arasında Sontest lehine anlamlı farklılık olduğu, Homes’ın (2009) araştırmasında; Movable-Do solfej eğitimi alan Deney Grubu öğrencilerinin Öntest-Sontest başarı puanları arasında Sontest solfej puanlarının en yüksek ve deşifre başarılarında da en büyük kazanıma sahip olduğu sonuçları saptanmıştır. Yapılan araştırmaların sonuçları, bu araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Araştırmada Kodály Prensipleri’nin Armoni ders programındaki devinişsel alanla ilgili hedefleri Sontest lehine olumlu yönde kazandırdığı düşünüldüğünde böyle bir sonuçla karşılaşmak olası bir durumdur. Aynı durum Geleneksel Yöntem’in işlendiği Kontrol Grubu’nun devinişsel kazanımı için de geçerlidir fakat iki grup arasındaki Sontest farklılığı Deney Grubu lehinedir.

Araştırmada, Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Sontest Duyum Testi puanları arasında Deney Grubu lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Elde edilen bu sonuç, Kodály Prensipleri’nin Deney Grubu öğrencilerinin armonik derece duyumu üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Kodály Yöntemi ile ilgili benzer alanlarda araştırmalar yapılmış ve yine benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Tekin Gürgeç’in (2007) araştırmasında; Orff-Schulwerk ve Kodály Yöntemi’nin öğrencilerin müziksel işitme becerileri gelişiminde Geleneksel Müzik Öğretimi’ne göre anlamlı derecede daha etkili olduğu, Yıldırım’ın (2009) araştırmasında; Kodály Yöntemi’nin keman çalma becerisinin müzikal boyutunda, keman çalmaya ilişkin tutumu ve keman çalmaya yönelik özyeterliğin yatkınlık boyutu üzerinde Geleneksel müzik öğretimine göre daha anlamlı düzeyde etkili olduğu olmasa da olur. Çünkü müziksel işitmeye ait bir sonuç değil) ve Özaltunoğlu’nun (2011) araştırmasında; Aktarımlı-Do metoduyla dikte eğitimi uygulanan Deney Grubu ile Aktarımlı-Do metoduyla dikte eğitimi uygulanan Kontrol Grubu arasında Deney Grubu lehine anlamlı fark olduğu sonuçları bulunmuştur. Bunların dışında araştırmanın konusu ile ilgili yabancı araştırmalara bakıldığında, Garner’ın (2011) araştırmasında; Kodály’dan esinlenen müzik eğitiminin, işitsel, kinestetik, sözel ve görsel öğrenme yöntemlerini bir araya getirmekte ve birbiri arasında ilişki kurmayı sağladığı, Penny’nin (2012) araştırmasında; Kodály Yöntemi’yle, tonal armonideki dominant yedili akorunun öğretimi ile ilgili gelişim ve içselleştirmenin başarıyla tamamlandığı ve Sanders’ın (2015) araştırmasında; Movable-Do’nun, birbirinden farklı dizilerin dereceleri olan ilişkisini kurmada ve bu derecelerin algılanmasında kolaylık sağlayabileceği sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmada Kodály Prensipleri’nin Armoni ders programındaki devinişsel alanla ilgili hedefleri olumlu yönde kazandırdığı düşünüldüğünde böyle bir sonuçla karşılaşmak olası bir durumdur. Bütün bu araştırmalar, Kodály Yönteminin müzik eğitimi üzerindeki başarısını kanıtlamaktadır.

Bu araştırmanın nitel bulguları ile ilgili olarak, iki gruptaki öğrencilerin verdikleri yanıtların analizinde en çok “Şifreli Bas Çözme”, “Armonik Derece Duyumu” ve “Eşlik Yapma” kodlarına atıf yapıldığı görülmektedir. Bu duruma göre, bilişsel alana dayanan ve akor partilerini birbirine bağlayabilmek için sadece kuramsal bilgilerin gerekli olduğu “Şifreli Bas Çözme”, her iki Deney ve Kontrol Grubu’nda eşit sayıda atıf almıştır. Fakat hem bilişsel hem de devinişsel alana dayanan, herhangi bir ezgiye eşlik edebilme ile ilgili “Eşlik Yapma” ve dinlenen çok sesli müziği dikey olarak algılayıp derecelendirme ile ilgili “Armonik Derece Duyumu” kodlarına bakıldığında Deney Grubu öğrencileri daha fazla olumlu görüş bildirmiştir. Buradan yola çıkıldığında, öğrencilerin armonik derece duyumuna ilişkin Armonik Derece Duyum Testi verileri ile Görüşme Formu verileri birbirini destekler nitelikte olduğu sonucuna varılmaktadır.

Kodály Yöntemi ile ilgili Türkiye’de yapılan deneysel türde tez araştırmaları incelendiğinde; ilköğretim düzeyinde iki, lisans düzeyinde ise sadece bir araştırmaya rastlanmıştır. Lisans düzeyindeki bu araştırmada (Özaltunoğlu, 2011), Kodály Yöntemi içerisindeki Movable-Do aracının işitme üzerindeki etkisinin test

edildiği görülmüştür. Armoni dersinin Kodály Prensipleri'ne göre geliştirildiği bu araştırmada ise, öğrencinin gereksinim ve kapasitesine göre yöntem içerisinde ilke edinilen her bir prensibin Armoni dersi etkinliklerine uyarlanması, lisans düzeyinde olması ve deneysel bir çalışma olması nedeniyle Armoni alanına yönelik böylesi bir adaptasyon çalışmasının Türkiye'deki müzik eğitiminde önemli olduğu düşünülmektedir.

Türkiye'de Müzik Öğretim Yöntemleri'ne ilişkin yapılan tarama türündeki tez araştırmalarına bakıldığında, müzik eğitimi ile ilgili etkinliklerin Kodály Yöntemi'ne göre uygunluğunun düşük olması (Yücesoy, 2011), öğretmenlerin Kodály Yöntemi'ne ilişkin öğrenilen teorik bilgilerinin pratiğe dönüştürülememesi (Kılıç, 2007 ve Tufan, 2011), yöntemin öğretilmesi konusunda öğretmenlerin kendilerini yetersiz görmeleri (Bükeç, 2003, Çeviker, 2010 ve Andırıcı, 2006) ve yöntem uzmanı yetersizliği gibi öne sürülen çalışmaların olumsuz sonuçları ise ayrı bir tartışma konusudur.

5. ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına dayanarak bazı öneriler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

- ✓ Araştırma sonuçları çerçevesinde, Armoni ile ilgili öğrenilen kuramsal bilgileri müzikal algıya dönüştürebilmek için Armoni dersi, Kodály Prensipleri'ne dayanan uygulama etkinlikleri ile zenginleştirilebilir. Bunun için, Armoni dersinin uygulama biçimi ile ilgili daha fazla zamana ihtiyaç duyulduğundan, MİOY dersi ile birleştirilip, ilgili tüm derslerle ilişkilendirilebilir.
- ✓ Yöntemin prensipleri kullanılarak, karşılaşılan farklı düzeydeki gruplar üzerinde, grubun kültürüne, gereksinimine ve kapasitesine göre yeniden uyarlama çalışmalarına gidilebilir.
- ✓ Bununla ilgili öğretmen adaylarını daha iyi yetiştirebilmek amacıyla yurt içi ve yurt dışındaki uzmanlardan oluşan paneller, konferanslar, atölyeler ve çalıştaylar düzenlenebilir. Yöntem ile ilgili daha fazla deneysel çalışmalar yapılabilir.

Çalışma grubunu M. Ü. Atatürk Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 2. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu bu çalışma,

- ✓ Yapılacak benzer çalışmalarla daha geniş çalışma grupları üzerinde tekrarlanabilir.
- ✓ Araştırmada elde edilen bulgular program geliştirme çalışmalarında kullanılabilir.

KAYNAKLAR

Andırıcı, Ö. (2006). "İlköğretimde Müzik Derslerinde Kullanılan Öğretim Yöntemlerine İlişkin Bir İnceleme", Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Bursa.

Bagley, K.B. (2005-2006). The Kodály Method: Standardizing Hungarian Music Education, University of Mississippi Department of Music-Zoltan Kodály Pedagogical Institute of Music, USA-Budapest.

Bükeç, B. (2003). "Müzik Öğretim Yöntemleri Dersindeki Kazanımların Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Kullanılabilirliğinin Değerlendirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Bursa.

Casarow, P. (2015). Exploring Kodály (Philosophy, Materials, & Pedagogy), Christian College, USA. (<https://www.yumpu.com/en/document/view/11667530/the-kodaly-approach-to-music-education>, Access Date: 20-06-2015).

Christensen, L.B.; Johnson, R.B., & Turner, L.A. (2015). Araştırma Yöntemleri Desen ve Analiz (Çeviri Editörü: Ahmet Aypay), Anı Yayıncılık, Ankara.

Çeviker, A. (2010). "Okul Öncesi Müzik Öğretmeni Adaylarının Okul Öncesi Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.

Garner, L.M. (2011). "Pedagogy in Practise: Lived Experiences of Kodály-Inspired Music Educators", Doctorate Dissertation, The University of St. Thomas, USA.

Holmes, A.V. (2009). "Effect of Fixed-Do and Movable-Do Solfege Instruction on the Development of Sight-Singing Skills in 7-and 8-Year-Old Children", Doctorate Dissertation, The University of Florida, USA.

Kılıç, I. (2007). "Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Özel Öğretim Yöntemleri Derslerinde Kazandıkları Yeterliklerin Öğretmenlik Uygulamasında Kullanım Açısından Değerlendirilmesi", Doktora

- Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Özaltunoğlu, Ö. (2011). “Movable - Do Metodunun Lisans Öğrencilerinin Dikte Yazma Becerilerinin Geliştirilmesine Etkisi”, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Malatya.
- Penny, L.L. (2012). “The Kodály Method and Tonal Harmony: An Issue of Post-Secondary Pedagogical Compatibility”, Master Dissertation, The University of Ottawa, Canada.
- Sanders, R.B. (2015). “The Teaching of Choral Sight Singing: Analyzing and Understanding Experienced Choral Directors’ Perceptions and Beliefs”, Doctorate Dissertation, The University of Houston, USA.
- Szönyi, E. (2013). Kodály’s Principles in Practise, Universal Music Publishing Editio Musica Budapest Ltd., Budapest.
- Tekin Gürgen, E. (2007). “Orff-Schulwerk ve Kodály Yönteminin Vokal Doğaçlama, Müziksel İşitme ve Şarkı Söyleme Becerileri Üzerindeki Etkileri”, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programı, İzmir.
- Tufan, S. (2011). “Müzik Öğretmeni Adaylarının Dalcroze-Kodály ve Orff Yaklaşımlarıyla İlgili Görüşleri ile Bu Yaklaşımların Adayların Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Tutumlarına Olan Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Uyan, M.O. (2013). “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi ile Bireysel Çalgı Eğitimi Başarıları Arasındaki İlişkiler”, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bilim Dalı Dergisi, 3(2):53-68.
- Wedge, G.A. (1922). Advanced Ear-Training and Sight-Singing, G. Schirmer, USA(New York).
- Yıldırım, K. (2009). “Kodály Yönteminin İlköğretim Öğrencilerinin Keman Çalma Becerisi, Özyeterlik Algısı ve Keman Çalmaya İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkisi”, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programı, İzmir.
- Yücesoy, G. (2011). “İlköğretim Müzik Dersi Öğretmen Kılavuzlarında Yer Alan Öğretme-Öğrenme Etkinliklerinin Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı Güzel Sanatlar Eğitimi Programı, Ankara.